

Modelaanvraagformulier Vangnetuitkering Participatiewet over 2017

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Gemeenten die een tekort hebben kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn niet ieder jaar hetzelfde, kijk daarom op de website: www.toetsingscommissievp.nl. Op deze website kunt u ook meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag voor 15 augustus 2018.

Een verzoek Vangnetuitkering Participatiewet over 2017 kan uitsluitend via dit door de minister vastgestelde aanvraagformulier worden ingediend. Onderaan dit formulier staat meer achtergrondinformatie bij dit formulier, o.a. over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa.

Dit formulier bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Bij gedeelte 1 (verklaring college) kiest u tussen 1a of 1b:

- 1a: uw gemeente is zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering verleend.
- 1b: uw gemeente is over 2015 en/of over 2016 wel een vangnetuitkering verleend.

Zowel 1a als 1b bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag volgt een tekstveld om het antwoord in te voegen. U kunt hierin tekst en eventueel tabellen of grafieken invoegen. Hierin kan ook worden aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag.

Het formulier gaat door op de volgende bladzijde.

1a. Verklaring college bij eerste verzoek

Indien uw gemeente zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering is verleend, vult u 1a in en laat u 1b leeg. 1a bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvrage' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welk moment het college heeft gesignaleerd dat een tekort zal ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Niet van toepassing.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan het reduceren van dit tekort.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.

- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Niet van toepassing.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde maatregelen, die een bijdrage leveren aan het reduceren van het tekort. Hierbij gaat het dus om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.

Toelichting bij C

- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).
- Bij deze vraag wordt verwacht dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan een reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Niet van toepassing.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Winsum verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

Datum: _____

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar:

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

1b. Verklaring college bij een volgend verzoek

Indien uw gemeente over 2015 en/of over 2016 een vangnetuitkering is verleend, vult u 1b in en laat u 1a leeg. 1b bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

In juni 2017 was door het college gesignaleerd dat er opnieuw een tekort op het inkomensdeel zou ontstaan en is gestart met het opstellen van de analyse en het verbeterplan. Op 5 oktober 2017 is deze analyse door het college vastgesteld en doorgeleid naar de raad, zodat de raad de analyse ook kon vaststellen en haar zienswijze kon geven.

Hieronder ziet u de ontwikkeling van het budget en het klantenbestand over de afgelopen jaren:

Gemeente Winsum	2017	2016	2015	2014
Uitgaven	4.077.327	3.732.163	3.689.142	3.635.501
Rijksbijdrage BUIG	3.682.734	3.454.081	3.292.748	3.287.159
Tekort inkomensdeel	394.593	278.082	396.394	348.342

Voor 2017 geldt dat het tekort 10,71 % is. Het tekort na aftrek van de vangnetuitkering zal 289.365 (7,86%) bedragen.

Bijstandsuitkeringen	Bedum	De Marne	Winsum	Eemsmond	Totaal
1-1-2015	144	264	286	444	1138
1-1-2016	162	270	284	437	1153
1-1-2017	170	296	291	469	1226
31-12-2017	171	297	285	451	1204

Elk jaar wordt van 30% van de uitkeringsgerechtigden de uitkering beëindigd en komen er circa 30% nieuwe mensen binnen. Over 2017 zijn voor het eerst sinds jaren weer minder mensen in de uitkering gekomen in de gemeenten Bedum, Winsum, Eemsmond en de Marne (360 uitgestroomd en 338 ingestroomd).¹ In de gemeente Winsum zijn 90 uitkeringen beëindigd, waarbij 34 personen naar werk zijn toegeleid.

¹ Doordat de gemeenten Bedum, Winsum, Eemsmond en de Marne intensief samenwerken in de uitvoering en hetzelfde beleid hanteren, is in de analyse informatie over deze vier gemeenten opgenomen. Uitvoeringsorganisatie Werkplein Ability voert voor de vier gemeenten het beleid uit.

De aantallen uitkeringen van de vier gemeenten zijn over 2017 gedaald van 1226 naar 1204. Daarmee doet ons gebied mee met de landelijke trend, waarin na de zomer sprake is van een langzame daling. Dat is opvallend en een positieve ontwikkeling omdat ons gebied vaak pas later meegaat in een landelijke trend.

De samenstelling van de groep uitkeringsgerechtigden is de afgelopen jaren aanmerkelijk veranderd. Voorheen was de groep uitkeringsgerechtigden gelijkmatig verdeeld over de drie sporen (33% werkspoor, 33% leerwerkspoor en 33% participatiespoor). In 2017 is de verdeling van de uitkeringsgerechtigden over de sporen daardoor volstrekt anders (10% werkspoor, 30% leerwerkspoor en 60% participatiespoor). De verandering van de samenstelling van de groep uitkeringsgerechtigden in de afgelopen jaren heeft te maken met de instroom van andere groepen in de uitkering (statushouders en arbeidsgehandicapten) en de stijging van de pensioengerechtigde leeftijd. Dit heeft invloed op de uitgaven, omdat de trajectgebonden kosten voor zowel het leerwerkspoor als het Participatiespoor hoger zijn dan de kosten die gemaakt worden om inwoners vanuit het werkspoor weer naar werk toe te leiden. Bij inwoners uit het werkspoor kan een groter beroep gedaan worden op de zelfredzaamheid.

Hieronder gaan we in op oorzaken van de gewijzigde samenstelling van de groep uitkeringsgerechtigden en op de oorzaken van het tekort:

1. Afsluiting WSW en Wajong

De volledige afsluiting van de WSW en de gedeeltelijke afsluiting van de Wajong zorgt voor een verandering van samenstelling van de groep uitkeringsgerechtigden. Meer mensen, veelal kwetsbare groepen, zoals jongeren van het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, stromen door deze afsluiting de bijstand in. Vergeleken met andere arbeidsmarktregio's heeft onze regio relatief veel mensen met een Wajong-uitkering.²

2. Duur WW-uitkering en stijging AOW-leeftijd

De periode van een WW-uitkering is verkort, waardoor mensen sneller doorstromen naar een bijstandsuitkering. Ook blijkt uit het rapport Regio in Beeld dat er vooral veel ouderen in de WW zitten die doorstromen naar een bijstandsuitkering en weinig jongeren. Ouderen zijn moeilijker naar werk te bemiddelen, waardoor er minder snel mensen uit de uitkering stromen. Ook is de doorstroom van WW naar bijstand hier hoger dan in de rest van Nederland. Tevens zorgt de stijging van de AOW-leeftijd er voor dat het aantal uitkeringen is toegenomen. Dit is een landelijk probleem.

3. Toename statushouders

Ten derde is het aantal statushouders toegenomen in de BMW-gemeenten door de verhoogde asielstroom in 2016. In de eerste helft van 2017 hebben de BMW-gemeenten nog eens 39 personen moeten huisvesten. De instroom is in 2017 wel weer gedaald ten opzichte van 2016, maar in de afgelopen drie jaren zijn er in totaal al 195 statushouders in de BMW-gemeenten gehuisvest. Omdat zij vaak nog niet de Nederlandse taal machtig zijn is betaald werken voor hen vaak nog niet mogelijk. Hierdoor is de uitstroom uit de bijstand bij deze groep beperkt.

Naast bovenstaande factoren die van invloed zijn op de samenstelling van de groep uitkeringsgerechtigden, zijn er ook oorzaken aan te wijzen die uitstroom uit de uitkering bemoeilijken. Deze oorzaken worden hieronder weergegeven.

- *Kwalitatieve mismatch op de arbeidsmarkt*

Er is bij de beroepsbevolking een te laag opleidingsniveau in verhouding tot het opleidingsniveau dat gevraagd wordt binnen sectoren waar kansen liggen op werk. Sectoren waarin dit geldt zijn onder andere Techniek en Zorg. Hier verschuift de vraag van MBO naar HBO + -niveau. Dit heeft te maken met de krimp en de vergrijzing van de regiogebieden van Nederland. De hoger opgeleiden concentreren zich in de stad Groningen of zelfs in andere delen in Nederland, omdat daar het aanbod van hooggeschoold werk aanwezig is. Als gevolg hiervan blijven de lager opgeleiden en de ouderen over. Ook verandert de arbeidsmarkt in hoog tempo. Er is behoefte

² Informatie verkregen uit Marktbelevingsplan 2017, Werk in Zicht.

aan andere competenties en sociale vaardigheden van werkenden en werkzoekenden als voorheen, waardoor mensen minder snel geschikt zijn voor een baan³.

- *Laaggeletterdheid*

Er is sprake van laaggeletterdheid in de regio. In BMW-E zijn er 38.000 mensen tussen de 15 en 65 jaar die tot de beroepsbevolking gerekend kunnen worden. Daarvan zijn er 8 tot 11% laaggeletterd. Dat betekent dat er tussen de 2900 en 4200 mensen laaggeletterd zijn.⁴ Laaggeletterden zijn vaker inactief, participeren minder vaak op de arbeidsmarkt, gaan minder vaak naar school of volgen een cursus. Tevens ontvangen zij drie keer zo vaak een uitkering (bijvoorbeeld AOW of WAO) dan niet-laaggeletterden.

- *Economische omstandigheden*

Het aantal banen in de regio beperkt. Waar in Nederland gemiddeld 700 banen zijn per 1000 inwoners, zijn dat er in de BMW-E-gemeenten ruim 500. In onze regio is de economische groei in 2016 het laagst van Nederland. In de regio Delfzijl en omgeving zien we een vergelijkbare ontwikkeling.

- *Ontoereikende BUIG-middelen*

Tot slot zijn de middelen om bijstandsuitkeringen te betalen al jaren ontoereikend, ondanks het feit dat gemeenten te maken hebben met het historisch verdeelmodel waarbij het budget wordt bepaald op basis van werkelijke uitgaven twee jaar eerder. Verdeelkenmerken en krimp van de bevolking spelen hierbij een rol. Naar verwachting leidt de herindeling (waarbij gemeenten vallen onder het regime van "objectieve" verdeelkenmerken) tot een lichte toename van het budget. De onzekerheden op dat onderdeel zijn en blijven echter groot.

Mate van effectiviteit van maatregelen uit voorgaande jaren:

Interne maatregel 1: Sinds 2015 wordt er binnen de uitvoeringsorganisatie Werkplein Ability gewerkt met drie sporen. Per spoor worden diverse instrumenten ingezet om inwoners ofwel naar werk te leiden of de afstand naar de arbeidsmarkt te verkleinen. Er wordt niet één instrument ingezet op alle werkzoekenden, maar er wordt per spoor en per persoon onderzocht wat het beste past voor het beste resultaat. Wij blijven binnen de drie sporen door ontwikkelen. Mede door de veranderende samenstelling van de instromende groep uitkeringsgerechtigden (minder makkelijk bemiddelbaar, iets grotere afstand tot de arbeidsmarkt) is de dienstverlening binnen het werkspoor wat veranderd. Waar dienstverlening eerder nog met name groepsgewijs plaatsvond (d.m.v. diverse workshops, netwerkgroepen, jongerengroepen etc.) is deze ultimo 2017 meer individueel gericht. Meer maatwerktrajecten en minder groepsgewijs.

Interne maatregel Leerwerkspoor: De aantrekkende economie, de grote vraag in bouw en techniek en de naar beneden bijgestelde eisen van werkgevers leidt tot grotere kansen voor mensen uit met name het Leerwerkspoor om werk te krijgen. Daarom is in Uithuizen gestart met het project Noorderhuizen, een samenwerking tussen Werkplein Ability en het Noorderpoortcollege, mede ook ter voorbereiding van scholing van werkzoekenden voor het 1000-banenplan. Ultimo 2017 waren 15 deelnemers gelijktijdig bij het project Noorderhuizen aan de slag. De samenwerking met het Noorderpoort en het feit dat de lessen en werkervaring binnen de structuur van Ability in Uithuizen plaatsvindt is hierin uniek ten opzichte van de andere projecten in de regio. De docent van het Noorderpoort en de Werkcoach van Werkplein Ability werken binnen dit project nauw samen.

Externe maatregel Leerwerkspoor: Binnen het Leerontwikkelcentrum (Leerwerkspoor) is ook onderzocht of er meer ingezet kan worden op werk specifiek geschikt voor vrouwen. Er is ingezet om meer vrouwen te interesseren voor bouw en techniek, maar in de praktijk is meer en ook andersoortig werk nodig. In het vierde kwartaal is daarom gestart met een project Zorgen voor

³ Informatie verkregen uit Marktbewerkingsplan 2017, Werk in Zicht.

⁴ Scp 2016.

het Hoogeland. Dit is een project waarvan we de begeleiding en dus ook de inhoud inkopen bij de Werkplaats Karstens & Coöperatie Work Outcomes-werk als uitkomst. De trainingen voor onze cliënten geeft mevr. Karstens binnen ons Werkplein in Wehe den Hoorn.

89 personen uit het Leerwerkspoor zijn naar werk toegeleid door de diverse ontwikkelde projecten. Van deze 89 personen zijn 57 personen volledig uit de uitkering gestroomd.

Interne maatregel 1, Participatiespoor: Op verzoek van gemeenten is door medewerkers van het Participatiespoor gestart met het activeren van de vrouwelijke groep statushouders voor deelname aan het initiatief van Femina. In 2017 zijn 45 vrouwen geselecteerd uit Winsum en Bedum. Deze groep verblijft tussen de 0 en 3 jaar in Nederland. Een groep van 12 vrouwen uit deze selectie is gestart met de cursus "InHolland staat een huis" en het vervolg hierop "In Holland". De deelname is door de medewerkers van het Participatiespoor vastgelegd in een plan van aanpak volgens artikel 44a van de PW, gericht op activering en werk. In 2017 is daarnaast een groep gestart van 7 vrouwen die hier langer zijn dan 3 jaar met eveneens cursus In Holland staat een huis en ook vastgelegd in een plan van aanpak.

Interne maatregel 2, Participatiespoor: Daarnaast is de samenwerking met vrijwilligerssteunpunten geïntensiveerd en is ook in 2017 weer veel gebruikt gemaakt van het Test, Trainings- en Activeringscentrum wat heeft geleid tot een uitstroom van 7 personen naar betaald werk, 1 plaatsing op een werkervaringsplaats met baangarantie en 10 personen die ofwel scholing zijn gaan volgen of geplaatst zijn op vrijwilligerswerk of dagbesteding.

Externe maatregel 1, Participatiespoor: In 2017 zijn daarnaast 14 mannen en vrouwen uit de groep statushouders geworven uit Winsum en de Marne voor de cursus Vluchtelingen, Integreren en Participeren (VIP) van Vluchtelingenwerk, waarvan 8 deelnemers uiteindelijk zijn geselecteerd en hieraan deelnemen. Ook deze activiteiten zijn vastgelegd in een plan van aanpak gericht op activering en werk. Er is voor gekozen om Vluchtelingenwerk een cursus te laten verzorgen, omdat deze organisatie veel kennis heeft van de doelgroep en ook landelijk inzet op het activeren van statushouders.

In 2017 zijn in de gemeenten Bedum, Winsum, Eemsmond en de Marne in totaal door het werken met de drie sporen 391 uitkeringen beëindigd, waarvan 174 naar werk.⁵ Daarmee is 44,5% van de uitstroom werkgerelateerd. Binnen de benchmark is bij alle organisaties 37% van de totale uitstroom over 2017 werkgerelateerd. De benchmark is een van de weinige en wellicht het enige instrument om beeld te krijgen of de inspanningen leiden tot een beter resultaat. En ook dat is geen hard gegeven. Gelet echter op het resultaat en het gebied waarin we werken kunnen we voorzichtig wel positieve conclusies aan dit resultaat verbinden. Het werken in sporen en het inzetten van de medewerkers met de juiste competenties per spoor sorteert effect.

Hieronder wordt nader uitgewerkt waar de afgelopen jaren nog meer op ingezet is:

Externe maatregel: Sinds 2014 zetten wij met onze arbeidsmarktregio al in op het ontwikkelen van een werkwijze om jongeren van het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs vroegtijdig toe te rusten voor, toe te leiden naar en aan het werk te houden in de arbeidsmarktregio Groningen. Daarmee wordt voorkomen dat jongeren instromen in de uitkering of maar kort in de uitkering verblijven en dan aan het werk gaan met loonkostensubsidie. Met name de tweede helft van 2017 zijn er relatief veel jongeren door dit project aan een baan geholpen. Blijvende investering in deze route arbeid werpt nu dus zijn vruchten af om zowel de mismatch op de arbeidsmarkt te verkleinen als de kwetsbare groepen richting werk te leiden. De route arbeid is een externe maatregel die met de gehele arbeidsmarktregio is opgepakt.

Interne maatregel: In 2014 is ook gestart met een 'Wijkleerbedrijf'. Hier worden jongeren aangemoedigd weer te gaan leren. De BBL-opleiding Dienstverlening & Zorg op niveau 1 van het

⁵ Bedum 61, waarvan 31 naar werk
De Marne 83, waarvan 39 naar werk
Winsum 90, waarvan 34 naar werk
Eemsmond 157, waarvan 70 naar werk

MBO leert jongeren in de praktijk hun kennis en vaardigheden uit te breiden. Deze zogenaamde entree-opleiding is de eerste stap richting een startkwalificatie nadat zij eerder uitgevallen waren uit het regulier onderwijs of van het praktijkonderwijs/Vso kwamen (uitstroomprofiel vervolgonderwijs). Na het behalen van de entree-opleiding heeft men toegang tot een mbo-opleiding op niveau 2 waardoor de kans op een startkwalificatie toeneemt. Dit project heeft er in schooljaar 2016-2017 voor gezorgd dat meerdere jongeren een startkwalificatie hebben gehaald en hierdoor niet in de uitkering zijn ingestroomd. Er is in dit schooljaar gestart met 12 leerlingen, waarvan 3 klanten van werkplein Ability. Van 2 leerlingen is inmiddels de uitkering beëindigd en 1 leerling werkt inmiddels op het LOC. In schooljaar 2017-2018 zijn vier leerlingen vanuit werkplein Ability met de opleiding gestart, waarvan twee personen al een uitkering hadden. Deze twee personen doorlopen het schooljaar met behoud van uitkering. Van de andere 2 personen is door de actieve bemiddeling naar het Wijkleerbedrijf voorkomen dat zij in de uitkering zijn ingestroomd.⁶

Externe maatregel: Werkplein Ability is in 2016 begonnen met het verstrekken van vouchers om werkgevers aan te moedigen om jongeren en overige doelgroepen met een lange afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen. De voucher wordt voornamelijk gebruikt om werkgevers net dat zetje te geven om tot een dienstverband over te gaan. Of om belemmeringen bij jongeren weg te nemen om de stap naar werk te maken. Een belangrijk voordeel hiervan is dat het een eenvoudig instrument is dat maatwerk mogelijk maakt en nauwelijks een belasting voor bedrijven oplevert. Het uitreiken van vouchers is een onderdeel van het regionaal actieplan jeugdwerkloosheid, waar ook onze subregio aan meewerkt. Ook deze maatregel werpt in 2017 verder haar vruchten af en heeft geleid tot uitstroom van 3 personen uit de uitkering.

Interne maatregel: Tevens wordt er sinds 2016 ingezet op het realiseren van afspraakbanen en beschut werk om inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt uit de uitkering te krijgen. De invulling en realisatie van afspraakbanen heeft in 2017 een vlucht genomen. Waar er begin 2017 nog maar 9 klanten met een loonkostensubsidie aan het werk waren, zijn dat er eind 2017 maar liefst 45. De invulling van Beschut Werk (BW) komt in 2017 langzaam op gang. Vooral op organisatorisch, proces technisch en beleidsgebied moet er nog het nodige geregeld worden. Eind 2017 zijn er 4 BW'ers aan het werk binnen de muren van Ability op de afdelingen Groen en Verpakken. Het aantal afgegeven indicaties vanuit het UWV lag op 4, deze inwoners zijn dus allemaal aan het werk geholpen, maar het is niet gelukt om de opgelegde taakstelling van 10 personen te behalen.

Het Vacatureservicepunt heeft in 2017 ook veel meer inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt aan een baan geholpen. In geheel 2017 heeft de inzet van het vacatureservicepunt geleid tot de plaatsing van 146 kandidaten. In 2016 waren dit er nog 70.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort verder te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

⁶ Informatie verkregen van S. Brink, 24 mei 2018

Toelichting bij B

- Indien uw gemeente over 2015 en/of 2016 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2017 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.
- Voorbeelden van externe maatregelen zijn onder andere consultatie of gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking, advies van adviesbureau of maatregelen die na aanleiding daarvan zijn geformuleerd. Indien maatregelen tot stand komen zonder inbreng van externen worden zij als intern aangemerkt. Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt. Van het college wordt verwacht duidelijk aan te geven hoe externe inbreng leidde tot het nemen van bepaalde maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Om het tekort zoveel mogelijk te reduceren, wordt ingezet op zowel beperking van de instroom als bevordering van de uitstroom. De werkwijze voor het beperken van instroom is beschreven in het gemeentelijk Handhavingsplan 2016-2017. Door de intakeprocedure, de handhaving en de preventieve werking die van deze werkwijze uitgaat, wordt instroom aan de poort voorkomen.

Om de kwalitatieve mismatch op de arbeidsmarkt te verkleinen en de gevolgen van de volledige afsluiting van de WSW en de gedeeltelijke afsluiting van de Wajong zo klein mogelijk te houden, worden diverse maatregelen genomen. In onderdeel A is al gewezen op de route arbeid, het werken met drie sporen en de doorontwikkeling van deze sporen om aangesloten te blijven bij de arbeidsmarkt en de uitgifte van vouchers. Ook is al gewezen op de effecten van het Wijkleerbedrijf en de steeds grotere rol die het Vacatureservicepunt speelt. Andere maatregelen die wij nemen zijn de volgende:

- ✓ *Interne maatregel:* Wij bieden integrale dienstverlening aan onze klanten. Wekelijks zijn er casusbesprekingen waarbij medewerkers van het werkplein, het CJG en Wmo-consulenten aanwezig zijn. Door een integrale aanpak kan de dienstverlening geoptimaliseerd worden. Er is geen harde informatie beschikbaar over het aantal personen dat door deze integrale benadering sneller is uitgestroomd of juist niet in de uitkering is ingestroomd, maar wel is duidelijk dat de samenwerkingspartners elkaar nu sneller weten te vinden en inwoners sneller en completer ondersteuning kunnen bieden.
- ✓ *Externe maatregel:* SOZA XPERT heeft het klantenbestand gescreend en gecontroleerd of klanten krijgen waar ze recht op hebben. Door te kijken of klanten gebruik kunnen maken van voorliggende voorzieningen hebben de BMWG-gemeenten fors bespaard. De Inzet van SOZA XPERT is gebeurd op basis van no cure no pay en heeft € 120.000,- opgeleverd aan terugvorderingen c.q. verrekeningen. Daarnaast heeft het ook een toekomstbesparing opgeleverd, doordat er 7 Participatiewet-uitkeringen zijn beëindigd en in andere situaties de aanvullende Participatiewet-uitkering is verlaagd, doordat er hogere toeslagen van de belastingdienst zijn geregeld.

- ✓ *Externe maatregel:* Ook is in 2017 gewerkt aan het 1000-banenplan van de 23 Groninger gemeenten waaronder de gemeenten Bedum, De Marne, Winsum en Eemsmond. In een periode van vier jaar (2018 t/m 2021) willen de partijen realiseren dat er minimaal duizend werkzoekenden extra instromen naar banen in de bouw- en technieksector. De deelnemende gemeenten maken hierbij gebruik van verschillende al bestaande structuren binnen de gemeenten om mensen aan het werk te helpen en er wordt nauw samengewerkt vanuit WIZ. Daarnaast wordt samengewerkt met het ABC-project van de gemeente Groningen, het EPI-kenniscentrum, de Hanzehogeschool, Centrum Veilig Wonen, Bouwend Nederland, VNO-NCW, FNV, CNV en NCG. Alle deelnemende partijen zijn overeengekomen dat zij hun aanbestedingen zichtbaar maken in een regionale aanbestedingskalender. Daarmee weten lokale werkgevers welk werk eraan komt, zodat zij daarmee rekening kunnen houden. Om voor deze extra banen ook geschikte kandidaten te kunnen leveren is inmiddels een leer- en ontwikkelcentrum opgericht waar eind september 2017 de eerste opleidingsgroep gestart is, bestaande uit mensen met een Participatiewet-uitkering. De komende jaren zal er ingezet worden op zowel scholing als het creëren van banen in het kader van dit 1000-banenplan en de verwachting is dat dit tot een hoge uitstroom zal leiden. De inspanningen voor dit plan zijn in 2017 verricht, dit zal zich in 2018 en verder teug moeten betalen.
- ✓ *Interne maatregel:* Alle klanten zijn heronderzocht om te kijken of zij nog kans maken op werk of maatschappelijke participatie. Inmiddels is ook met een groot deel van hen een Plan van Aanpak opgesteld. Een bijzondere groep waarbij ook heronderzoek heeft plaatsgevonden zijn de statushouders. Tot en met 2016 stroomden statushouders automatisch in spoor 3, het Participatiespoor in. Inmiddels heeft het heronderzoek van deze groep geleid tot 150 personen die zijn doorgestroomd naar de twee hogere sporen en worden statushouders niet meer automatisch in spoor 3 ingedeeld. Met deze maatregel willen wij er voor zorgen dat de toename van het aantal statushouders niet automatisch leidt tot een toename van het aantal bijstandsgerechtigden.
- ✓ *Externe maatregel:* Sinds 1 januari 2017 zijn de beleidsregels Parttime Ondernemen van kracht en dat geeft Werkplein Ability een nieuw re-integratie instrument. Het is een 2-sporen traject waarbij er voor de deelnemer ruimte is om zich te ontwikkelen als parttime ondernemer, maar ook wordt ingezet op regulier werk. Activering op beide vlakken versterkt elkaar. De eerste pilotgroep leidde tot goede resultaten en dat heeft geresulteerd in de start van een tweede groep PTO-ers (november 2017). De eerste groep is van start gegaan met 15 deelnemers. Een jaar na de start is het uitstroomresultaat van de eerste groep rond de 60%. De verdien capaciteit van de kandidaten die niet zijn uitgestroomd is toegenomen, zodat er minder aanvullende uitkering verstrekt wordt. Van de groep die in november 2017 gestart is, zijn er intussen ook al weer 2 kandidaten uitgestroomd. Een aantal deelnemers zullen doorstromen naar de Bbz om voltijd hun bedrijf verder te ontwikkelen. Het 2-sporen traject is een externe Maatregel. Reconcep is gevraagd een plan te schrijven omdat deze organisatie bij de gemeente Groningen en bij De Drentse Zaak in Assen goede resultaten had geboekt met een soortgelijke doelgroep.
- ✓ *Externe maatregel:* Naast de groep PTO-ers is er ook een groep Bbz-ers begeleid met workshops en coaching. Wat opvalt bij deze groep is dat deze ondernemers wel gewend zijn te werken in hun bedrijf maar niet aan hun bedrijf. Coaching van deze groep leidt tot betere omzetresultaten en een vermindert het beroep op de Bbz-regeling. Ook deze regeling is een externe maatregel, waarbij Reconcep gevraagd was om een plan te maken dat aansloot bij de behoeften van de doelgroep.
- ✓ *Externe maatregel:* Omdat Laaggeletterdheid veel voorkomt in onze gemeenten, is een Taalhuis opgericht om mensen op een laagdrempelige manier adviezen en ondersteuning te kunnen bieden op het gebied van de Nederlandse taal. Hiervoor worden taalvrijwilligers opgeleid. De taalhuizen zijn ontstaan vanuit de landelijke aanpak van laaggeletterdheid. De Provincie heeft in het Master- en uitvoeringsplan Geletterdheid de ambitie uitgesproken om in deze provincie minimaal 8 taalhuizen te starten. Stichting Lezen & Schrijven speelt hier een

grote rol in. Zij zijn de aanjagers, gefinancierd vanuit de ministeries. Men kan zonder verwijzing naar de Taalhuizen komen en het kan ook voorkomen dat mensen op het bestaan van het Taalhuis gewezen worden, wanneer blijkt dat zij laaggeletterd zijn. Door het afnemen van de Taalmeter bij inwoners met een Participatiewet-uitkering willen wij in beeld krijgen welk deel van het klantenbestand daadwerkelijk laaggeletterd is. Deelname aan het Taalhuis leidt niet direct tot uitstroom uit de uitkering, maar kan de afstand tot de arbeidsmarkt wel verkleinen en is een instrument om mensen weer aan de samenleving te laten deelnemen. Er zijn in 2017 tot nu toe 26 Taalimeters afgenomen, waarbij 24 mensen momenteel gebruik maken van een aanbod van het taalhuis in Uithuizen. Er zijn daarnaast door het ROC 15 TOA-toetsen afgenomen bij jongeren en 49 taaltoetsen bij volwassenen. Ook zij hebben een passend taalaanbod gekregen.

- ✓ *Interne maatregel:* Sinds 2017 wordt er een koppeling gemaakt tussen Leefbaarheid en Participatie. Mensen met een uitkering en vrijwilligers worden geactiveerd op erfgoedinstellingen om zo de leefomgeving te versterken en de vitaliteit van de samenleving te vergroten. Er zijn projectafspraken gemaakt om bij Landgoed Verhildersum werkervaringsplaatsen, vrijwilligersfuncties, dagbestedingsplaatsen en scholingsplaatsen te realiseren. Eind 2017 zijn 3 trajecten gestart.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan het *verder* reduceren van het tekort. Hierbij gaat het om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.

Toelichting bij C

- In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot *verdere* tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren.
- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).

Alle genomen maatregelen om instroom tegen te gaan en uitstroom te bevorderen, hebben ervoor gezorgd dat het aantal uitkeringsgerechtigden gedaald is van 1226 personen op 1 januari 2017 en 1204 personen op 31 december 2017. Voor het eerst sinds jaren is de uitstroom uit de uitkering harder gestegen dan de instroom.

Het is lastig aan te geven tot hoeveel minder uitkeringen de genomen maatregelen hebben geleid, omdat een aantal maatregelen ook instroom beperken, zoals voorlichting en handhaving.

Er is wel per maatregel te zeggen hoeveel inwoners gebruik van de maatregel hebben gemaakt en bij een aantal maatregelen is aan te geven hoeveel personen hierdoor een betaalde baan hebben

gekregen. Bij onderdeel A en B is per maatregel al aangegeven of het een interne of externe maatregel betreft.

Hieronder is een en ander uitgewerkt:

In 2017 zijn door de handhavers van BMW in samenwerking met de handhavers van SRNOG en SR-Groningen gezamenlijk in totaal 48 zaken onderzocht. In 25 gevallen is fraude vastgesteld, waarbij in 17 zaken de uitkering is aangepast en deels teruggevorderd, in 4 zaken is de uitkering beëindigd en in 4 zaken is bij aanvraag de uitkering niet toegekend. In 17 zaken is geen fraude geconstateerd. Op 1 januari 2018 waren er nog 6 zaken in behandeling.

Screening en controle door Soza-Xpert heeft € 120.000,- aan terugvorderingen/ verrekeningen opgeleverd en heeft geleid tot beëindiging van 7 Participatiewet-uitkeringen en daarnaast tot meerdere verlagingen van aanvullende-Participatiewetuitkeringen.

15 jongeren uitgestroomd naar een betaalde baan (soms met loonkostensubsidie) door inzet van de Route Arbeid.

Vouchers aan werkgevers hebben geleid tot een uitstroom van 3 personen.

14 medewerkers zijn geschoold om nog beter mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te kunnen activeren. Geen cijfers voorhanden over de toename in uitstroom door de scholing.

In totaal zijn er 100 personen uitgestroomd naar werk vanuit het Werkspoor voor de vier gemeenten. Voor de gemeente Winsum waren dit 22.

Activiteiten voor het werkleerspoor, zoals training in het Leer- en ontwikkelcentrum en het volgen van korte opleidingen, zoals VCA, een heftruckcertificaat of een lascertificaat hebben geleid tot een volledige uitstroom uit de uitkering van 57 personen. Voor de gemeente Winsum waren dit 9 personen.

Activiteiten Participatiespoor, zoals het inburgeringsprogramma Femina, het Test- en activeringstraject en het traject 'in Holland' hebben gezorgd voor stijging op de participatieladder van meerdere personen. Onder B staat per project het aantal deelnemers aangegeven. 17 personen zijn volledig uitgestroomd naar werk. Voor de gemeente Winsum waren dit 3 personen.

Het Vacature Servicepunt heeft 146 mensen actief bemiddeld naar werk. Onbekend is hoeveel van deze personen een volledige uitkering hadden.

Taalmeters zijn 26 maal afgenomen vanuit het Taalhuis. Het taalhuis wordt wekelijks door tien tot twintig personen bezocht, maar leidt niet direct tot uitstroom uit de uitkering.

D. Ondertekening

Bij D volgt ondertekening. Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Winsum verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

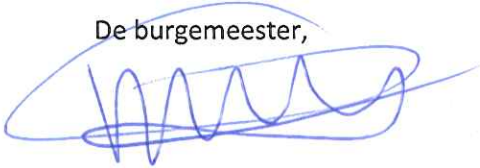
Datum: 4/7/18

De secretaris,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, sweeping loop followed by a horizontal line.

Naam van de ondertekenaar: A. van Heerik

De burgemeester,

A handwritten signature in blue ink, featuring a series of vertical, wavy lines that resemble a stylized 'M' or 'A'.

Naam van de ondertekenaar: M.A.P. Michels

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat deze verklaring de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

De ondertekening geschiedt door burgemeester en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2018.

De gemeenteraad van de gemeente Winsum stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Datum: 4-7-18

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: m.a.p. michels

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: J. van der Meer

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring college eerste verzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring college bij vervolgvraag kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2017 dient uiterlijk op 15 augustus 2018 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2018 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verplichting gaat verder dan het tijdelijk vangnet, waarbij het feitelijk uitvoeren van maatregelen niet vereist was. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2017 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een [factsheet maatregelen](#) uitgegeven o.b.v. de informatie uit de vangnetuitkering 2015.

ⁱ www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2016/10/19/tool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2017

ⁱⁱ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark